

CHWYCIĆ SIĘ (65) *vb pf*

chwycić się (62), **chfyć się** (3) *MurzHist* (2), *SienLek*.

się (41), sie (24).

inf chwycić się (11). ◇ *fut* 3 *sg* chwyci się (9). ◇ 1 *pl* chwycimy się (1). ◇ 3 *pl* chwycą się (2). ◇ *praet* 1 *sg* *m* -m się chwycił (2). *f* -m się chwyciła (1). ◇ 2 *sg* *f* -ś się chwyciła (1). ◇ 3 *sg* *m* chwycił się (5). *f* chwyciła się (2). *n* chwyciło się (4). ◇ 3 *pl* *m* *pers* chwycili się (2). ◇ *plusq* 3 *sg* *m* był się chwycił (1). ◇ 3 *pl* *m* *pers* chwycili się byli (1) *BielKron*, byli się chwycili (1) *BudNT*. ◇ *imp* 2 *sg* chwyć się (2). ◇ 2 *pl* chwyćcie się (3). ◇ *con* 3 *sg* *m* by się chwycił (1). ◇ 1 *pl* *m* *pers* bychmy się chwycili (1) *RejPos*, byśmy się chwycili (1) *ModrzBaz*. ◇ 3 *pl* *m* *pers* by się chwycili (7). ◇ *part praet act* chwyciwszy się (7) [*w tym Oczko 7 może od CHWYCIĆ*].

Sł stp notuje, Cn s.v. uprząć, Linde XVI – XVIII w. s.v. chwytać się.

1. Przytrzymać się; złapać się; objąć; arripere *Mącz* (12) :

chwycić się czego (3): A gdy przyślzá iego mác Iokábet/ wnet fie iey chwyciło [*dzieciátko*] *BielKron* 28; *Mącz* 232a; Vpadł s íkály gáłáki fie chwycił *RejPos* B.

W przen (7) :

chwycić się czego (4): Chwyćże fie ręki ktoráć Chryftus [...] do pokuty podáie *SkarŻyw* 4, 598; *LatHar* 369. *Cf* *Zwrot*.

chwycić się za co (3): chwyć fie zá tę pomoc ktoráć Bog podáie. *SkarŻyw* A4, 82, 510.

Zwrot: »chwycić się nadzieje« (1): ále fie chwycił nádzieie o nieprzebránym miłóšierdziu Bożym. *SkarKaz* 349b.

a. Przyłgnąć [czego] (2) : Też galbanum rozciągnąć na chuřtcze iakoby plařth á przyłóżyć/ chwycili fie priřczu á nie odpadnie/ thedy fie zgoij *FalZioł* V 71 v; A iefli fucha ziemiá/ niechay poléwáią/ á to dla tego/ że fye ziemiá ziemie rychléy chwyci. *Strum* M2.

2. Owładnąć, przyjąć się, ucześcić się [kogo, czego] (14) : Kto fye ślázem kędzierzáwym pomáże/ plřczołyfye go niechfycą *SienLek* 154.

Zwrot: »ognia się chwycić; ogień się chwyci« (1; 1): Co w nim tak tłuřtęgo mi pokaże/ czegoby fye ogień chwyciwřzy/ miał trwać *Oczko* 7; gdzieby co do řpalenia máteryéy godnéy było/ azażby fye ognia chwyciwřzy nietrawiło? *Oczko* 7.

a. O myřłach i uczuciach; penetrare *Mącz* (11) : ířz się zádná pociecha vmyšłu moiego chfyćić niemoże *MurzHist* F4v; *KrowObr* 109; *Mącz* 289c; Nie chwyci fie ciebie ták łatwiey łákomřtwo nienáfycone *LatHar* 259; *PowodPr* 8.

Zwrot: »serca się chwycić« (4): co wřpomionę ná przyřzlá boleřć to mi fie boyáźń ferćá chwyci. *Mącz* 459a, 132d; *SkarŻyw* 192; *CzechEp* 85.

a. Dać się owładnąć (2) : Duřzá iego pięknořći iey ták fie wnet chwyciła *LubPs* hh4.

Fraza: »chwyciło się serce« (1): Gdy go to pácholę obaczyło: chwyciło mu fie go ferce *SkarŻyw* 133.

3. Przyjąć za wytyczne postępowania, oddać się z zapalem; zacząć używać, kierować się czymś; apprehendere *PolAnt*; *amplecti* *Modrz*; *arripere* *Cn* (39) :

chwycić się czego (35): *MurzHist* O2v; *BielKom* D4; Náuacza kthorym vmysłem pogáni mieli się chwycić chwały Bożey. *BibRadz Is* 60 arg, I *5, 2.Par 7/22; *BielKron* 219; *KwiatKsiąż* P3; *RejPos* 16v, 133; *BielSat* G3; *RejZwierc* 59; iáko gdy kto/ opuściwfy prawy Kościoł Boży Powfzechny [...] błędow się odzczępieńfkich chwyci. *WujJud* 8v, 171; *BudBib Eccli* 15/1; że trudno zwykłe práwá opuścić/ á nowych się chwycić [*ad novas animum applicare*] *ModrzBaz* 143v, 55v, 92, 96v, 121v; *SkarJedn* 235; chwycił się vboftwá y náśládowánia żywotá Iezułowego *SkarŻyw* 383, A2, 269, 353, 503, 510; *BielSen* 16; iákoś Bogá porzuciłá/ á dyablás się chwyciłá. *LatHar* 150, 164, 360, 442, 468, 664; *KlonKr* B2; Co v pánów pobaczy/ ten lud łczebietliwy/ Wnet się onégoż chwici *GosłCast* 32.

chwycić się za co (4): że też Eiptczycy [...] y ini mnodzy narodowie łwe ięzyki porzuciwfy zá tenię byli chwycili. *BudNT* c3v; bo profak od prawdy odwiedziony/ niewiedzieć zá coby się chwycić miał *CzechEp* 202, 79, 214.

Synonimy: 1. objąć, obłapić, ująć.

Formacje pochodne cf CHWATAĆ SIĘ.

Cf **CHYCIĆ SIĘ**

KW